

предприятия в зависимости от заинтересованных сторон предпринимательской деятельности. Проанализована методика расчета экономической добавленной стоимости. Предложены новые возможности применения результата расчета экономической добавленной стоимости разными участниками предпринимательской деятельности.

Ключевые слова: стоимостный менеджмент, экономическая добавленная стоимость, участники предпринимательской деятельности.

Danilchenko S.S.

assistant SHEE «Vadym Hetman Kyiv National Economic University»

FEATURES OF EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF THE ENTERPRISE ARE AFTER THE INDEX OF ECONOMIC VALUE ADDED (EVA)

The necessity of application in the management of enterprise concept of economic value added (EVA). Large-sized classification of types of cost of enterprise is resulted depending on the interested parties of entrepreneurial activity. Analysed method of calculation of economic value added. The new possibilities of determining the result of economic value added various stakeholders of business.

Key words: cost management, value based management, economic value added, stakeholders of business.

Змієнко М. О.

асистент ФММ НТУУ «КПІ»

Підлубна С.В.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті висвітлено необхідність здійснення управління фінансовими ризиками підприємства, їх характеристика і класифікація. Зазначено принцип і алгоритм управління, а також запропоновані певні заходи для вдосконалення політики управління фінансовими ризиками на підприємстві та внутрішній механізм нейтралізації фінансових ризиків для попередження негативного ходу розвитку подій.

Ключові слова: фінансовий ризик, управління фінансовими ризиками, політика, класифікація, принципи, заходи, система внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків.

Вступ. Ризик невідкладна складова частина людського життя. Він породжується невизначеністю, відсутністю достатньо повної інформації про подію чи явище, та неможливістю прогнозувати розвиток подій.

З ризиком ми зустрічаємося щоденно: і на побутовому рівні, і при здійсненні будь-якої господарської діяльності. Саме тому шляхи нейтралізації ризиків є актуальною темою сьогодення. За останні декілька років з'явилося багато робіт з теорії ризику вітчизняних і зарубіжних економістів. Проте однозначного визначення змісту фінансового ризику немає, що призводить до різноманітних рекомендацій щодо управління ризиками, попередження їхнього виникнення.

Вагомий внесок у розвиток поняття управління фінансовими ризиками зробив провідний вчений Гордон Дональдсон. Різні аспекти фінансових ризиків висвітлювали в своїх працях вітчизняні та зарубіжні вчені: І.Т. Балабанов, О.І. Белей, І.А. Бланк, В.В. Вітлинський, Н.М. Внукова, В.М. Гранатуров, М.В. Грачова, В.І. Грушко, Г.Г. Кірейцев, М.С. Клапків, Л.А. Лахтіонова, А.М. Літовських, Б.М. Мізюк, В.І. Міщенко, О.І. Пилипченко, А.Ю. Харко, В.Ю. Харко, В.А. Ющенко.

Постановка задачі. Метою дослідження є визначення основних принципів управління фінансовими ризиками, шляхи їх нейтралізації на підприємствах України в умовах ринкової економіки.

Результати дослідження. Фінансовий ризик має місце у співпраці підприємств з банками та фінансовими інститутами. Вони пов'язані з імовірністю витрат певних грошових сум або їх недоотриманням.

Фінансовий ризик є одним з найбільш складних ризиків, який пов'язаний з здійсненням господарської діяльності, яка має наступні основні характеристики: економічна природа, об'єктивність прояву, ймовірність реалізації, невизначеність наслідків, очікувані несприятливі наслідки, суб'єктивність оцінки, варіабельність рівня. Фінансовий ризик підприємства можна пояснити як імовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків у формі втрати доходу чи капіталу за певних умов невизначеності здійснення певної фінансової діяльності.

Фінансові ризики класифікують таким чином:

- 1) Ризик зниження фінансової стабільності.
- 2) Ризик неплатоспроможності підприємства.
- 3) Інвестиційний ризик.
- 4) Інфляційний ризик.
- 5) Процентний ризик.
- 6) Валютний ризик.
- 7) Депозитний ризик.
- 8) Кредитний ризик.
- 9) Податковий ризик.
- 10) Структурний ризик.
- 11) Криміногенний ризик.
- 12) Інші види ризиків [5].

Управління фінансовими ризиками підприємства – це процес передбачення і нейтралізації їх негативних фінансових наслідків, пов'язаних з оцінкою, профілактикою і страхуванням. Управління фінансовими ризиками підприємства ґрунтується на визначених принципах, основними з яких є:

1. Усвідомленість прийняття ризиків.
2. Керованість прийнятими ризиками.
3. Незалежність управління окремими ризиками.
4. Порівнянність рівня прийнятих ризиків з рівнем прибутковості фінансових операцій.
5. Порівнянність рівня прийнятих ризиків з фінансовими можливостями підприємства.
6. Економічність управління ризиками.
7. Облік тимчасового фактора в управлінні ризиками.
8. Облік фінансової стратегії підприємства в процесі управління ризиками.
9. Облік можливості передачі ризиків.

З врахуванням розглянутих принципів на підприємстві формується спеціальна політика управління фінансовими ризиками. Політика управління фінансовими ризиками являє собою частину загальної фінансової стратегії підприємства, яка полягає в розробці системи нейтралізації можливих фінансових наслідків ризиків пов'язаних із здійсненням різноманітних аспектів фінансової діяльності.[1].

Формування і реалізація політики управління фінансовими ризиками передбачає здійснення наступних основних заходів:

1. Ідентифікація окремих видів ризиків, зв'язаних з фінансовою діяльністю підприємства.
2. Оцінка широти і вірогідності інформації, необхідної для визначення рівня фінансових ризиків.
3. Вибір і використання відповідних методів оцінки імовірності настання ризикової події по окремих видах фінансових ризиків.
4. Визначення розміру можливих фінансових утрат при настанні ризикової події по окремих видах фінансових ризиків.
5. Дослідження факторів, що впливають на рівень фінансових ризиків підприємства.
6. Установлення гранично припустимого рівня фінансових ризиків по окремих фінансових операціях і видах фінансової діяльності.
7. Вибір і використання внутрішніх механізмів нейтралізації негативних наслідків окремих видів фінансових ризиків.
8. Вибір форм і видів страхування («передачі») окремих фінансових ризиків підприємства.
9. Оцінка результативності нейтралізації й організація моніторингу фінансових ризиків [4].

Для уникнення фінансових ризиків використовують внутрішній механізм нейтралізації фінансових ризиків, який являє собою систему

методів мінімізації їх негативних наслідків, що здійснюється у рамках самого підприємства.

Система внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків передбачає використання наступних основних методів.

1. Запобігання ризику. Можна запропонувати відмовитися від здійснення ризикованих фінансових операцій, зменшити рівень використання позикового капіталу, оборотних активів.

2. Лімітування концентрації ризику. Система фінансових нормативів, що забезпечують лімітування концентрації ризиків, може включати: граничний розмір позикових коштів, використовуваних у господарській діяльності, мінімальний розмір активів у високоліквідній формі, максимальний розмір товарного або споживчого кредиту, наданого одному покупцеві, максимальний розмір депозитного внеску, розташовуваного в одному банку, максимальний розмір вкладення коштів у цінні папери одного емітента, максимальний період відволікання коштів у дебіторську заборгованість.

3. Хеджування. Цей термін використовується у фінансовому менеджменті в широкому і вузькому прикладному значенні. У вузькому прикладному значенні термін хеджування характеризує внутрішній механізм нейтралізації фінансових ризиків, заснований на використанні відповідних видів фінансових інструментів. У залежності від використовуваних видів похідних цінних паперів розрізняють наступні механізми хеджування фінансових ризиків:

- хеджування з використанням ф'ючерсних контрактів;
- хеджування з використанням опціонів.

4. Диверсифікованість. Це може бути диверсифікованість видів фінансової діяльності, валютного портфеля підприємства, депозитного портфеля.

5. Розподіл ризиків. Механізм цього напрямку нейтралізації фінансових ризиків заснований на частковому їхньому трансферті (передачі) партнерам по окремих фінансових операціях.

6. Самострахування (внутрішнє страхування) [2].

Для удосконалення методики управління фінансовими ризиками на підприємствах України в умовах ринкової економіки ми пропонуємо здійснювати постійний моніторинг інформаційного простору на можливість появи новаторських методів оцінки, аналізу і нейтралізації ризиків, ретельно слідкувати за виконанням політики управління, а її саму здійснювати за наступною схемою:

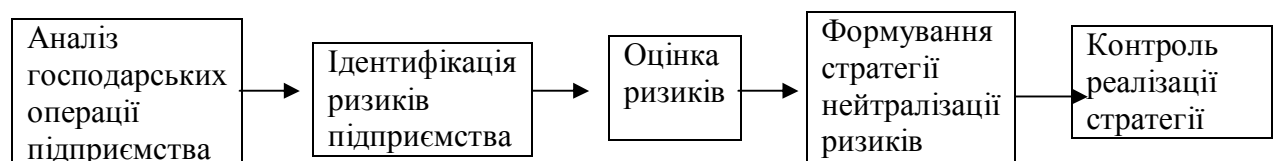

Рис. 1. Стратегія управління підприємством

Висновки. Отже, управління фінансовими ризиками на підприємствах України в умовах ринкової економіки є дуже важливим аспектом їх фінансово-господарської діяльності. Не запровадження відповідної політики та недотримання системи внутрішнього механізму нейтралізації фінансових ризиків на підприємстві може призвести до його значних збитків або взагалі до банкрутства. Така ситуація може призвести до негативних наслідків в цілому по країні, а то й взагалі до розвитку фінансової кризи.

Саме тому потрібно здійснювати політику управління фінансовими ризиками за вище вказаною схемою і постійно її вдосконалювати. Врахування, прогнозування і аналіз фінансових ризиків в діяльності підприємств дозволить попередити, уникнути або мінімізувати наслідки розвитку небажаних подій.

Перелік посилань

1. Управління фінансовими ризиками держави [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/921/>
2. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.koriyka.org.ua>
3. Аналітичні огляди [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.lib.ua-gu.net/inode>
4. Балабанов Т. И. Риск-менеджмент. – М., 1996. – С. 24.
5. Фінансовий ризик // Андрійчук В., Бауер Л. Менеджмент: прийняття рішень і ризик: Навчальний посібник.- К.: КНЕУ, 1998.- С. 255-273.

Змиенко М. О.

асистент ФММ НТУУ «КПІ»

Подлубна С.В.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

УПРАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье отражено необходимость осуществления управления финансовыми рисками предприятия, их характеристика и классификация. Отмечен принцип и алгоритм управления, а также предложены определенные мероприятия для совершенствования политики управления финансовыми рисками на предприятии и внутренний механизм нейтрализации финансовых рисков для предупреждения негативного хода развития событий.

Ключевые слова: финансовый риск, управление финансовыми рисками, политика, классификация, принципы, мероприятия, система внутренних механизмов нейтрализации финансовых рисков.

Zmienko M. O.
assistant lecturer NTUU «KPI»
Pidlubna S. V.
student FMM NTUU «KPI»

MANAGEMENT OF ENTERPRISE FINANCIAL RISKS

In the article it is reflected necessity of realization of management of enterprise financial risks, their description and classification. Principle and management algorithm is marked, and also certain measures for perfection of policy of management financial risks on an enterprise and internal mechanism of neutralization of financial risks are offered for warning of negative process events.

Keywords: financial risk, management, policy, classification, principles, measures, system of internal mechanisms of neutralization of financial risks, financial risks.

Круш П.В.
к.е.н., професор НТУУ «КПІ»
Мезенцева О.О.
асистент НТУУ «КПІ»

ДІАГНОСТИКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Розглянуто критерії та методи оцінки конкурентоспроможності підприємницького потенціалу в процесі проведення діагностичного аналізу. Визначена оцінна база конкурентоспроможності, фінансового стану підприємства, ефективності управління.

Ключові слова: діагностика, підприємницький потенціал, методи оцінки конкурентоспроможності підприємницького потенціалу.

Вступ. Діяльність підприємства в умовах конкурентної боротьби залежить від його конкурентоспроможності. Досягнення високого рівня конкурентоспроможності забезпечується створенням і реалізацією комплексу конкурентних переваг, які є результатом кращого задоволення потреб споживачів, що визначає виробничу орієнтацію підприємств.

Процес становлення ринкових відносин в Україні носить складний, неоднозначний і в більшості суперечливий характер. Сьогодні ключовим фактором завоювання і утримання позицій на ринку, забезпечення максимального обсягу продажу є конкурентоспроможність продукції. З огляду на це, зацікавленість підприємств в результатах своєї діяльності зумовлює необхідність підвищення конкурентоспроможності підприємницького потенціалу, що потребує вдосконалення роботи всіх служб та підрозділів господарюючого суб'єкту.